

Sjørretprosjektet i Rogaland- eit prosjekt i 100 (og litt til)

Samarbeid med varnområde om restaureringsprosjekt

© Jarle Lunde

08.06.2026
Knut Ståle Eriksen, NJFF Rogaland

Sjørretprosjektet

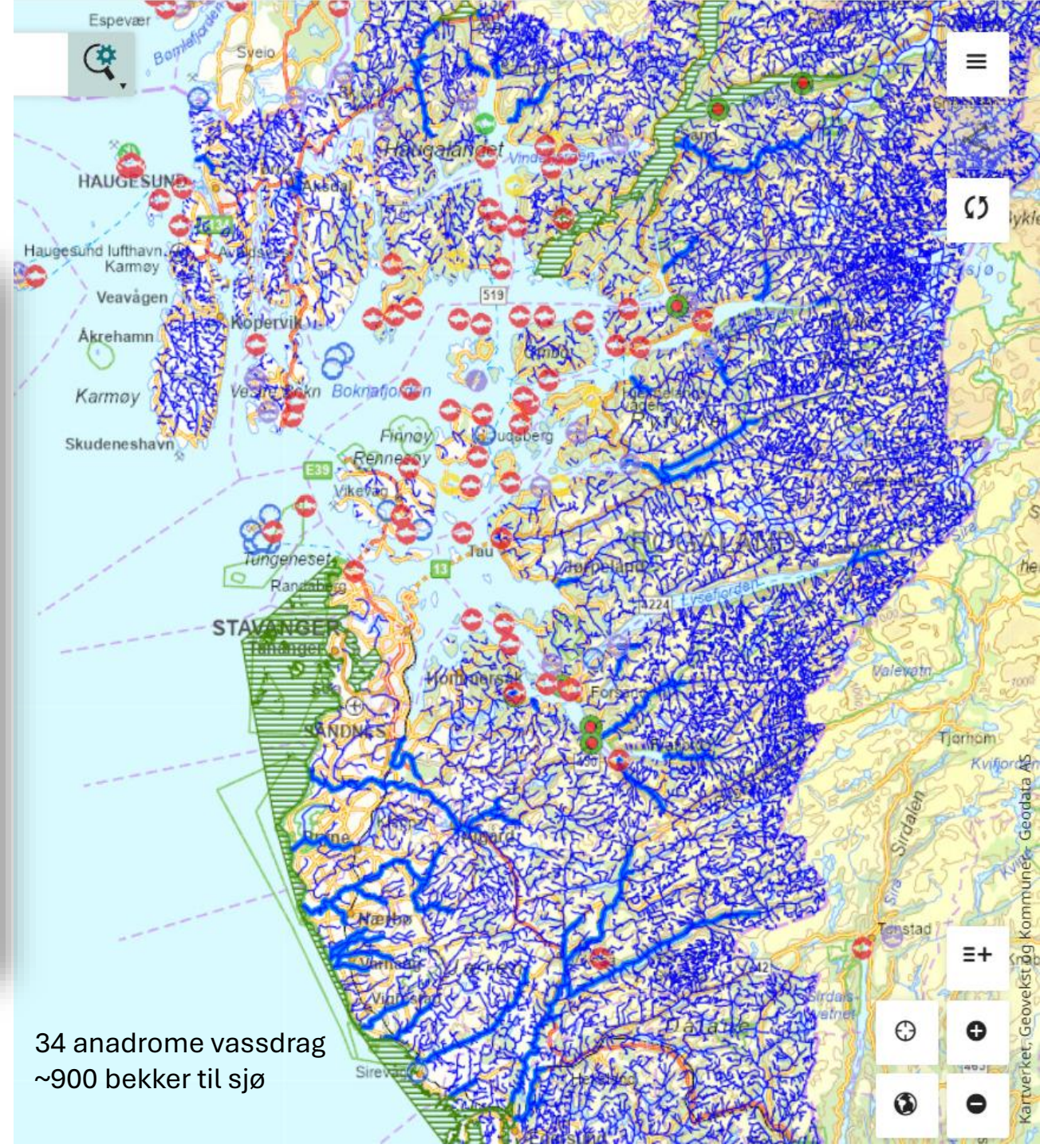
2018/2019

«Prosjekt sjøaure»

- Ønske om oversikt/kunnskap over sjøaurebekkene
 - Grunnlag for å kunne ivareta, unngå forverring
 - Fokus på dei små «ukjente» bekkene
 - Vil avdekke vidare kunnskapsbehov og behov for tiltak
- Legge til rette for engasjement og samarbeid
- Styringsgruppe er etablert

Vassregion Rogaland

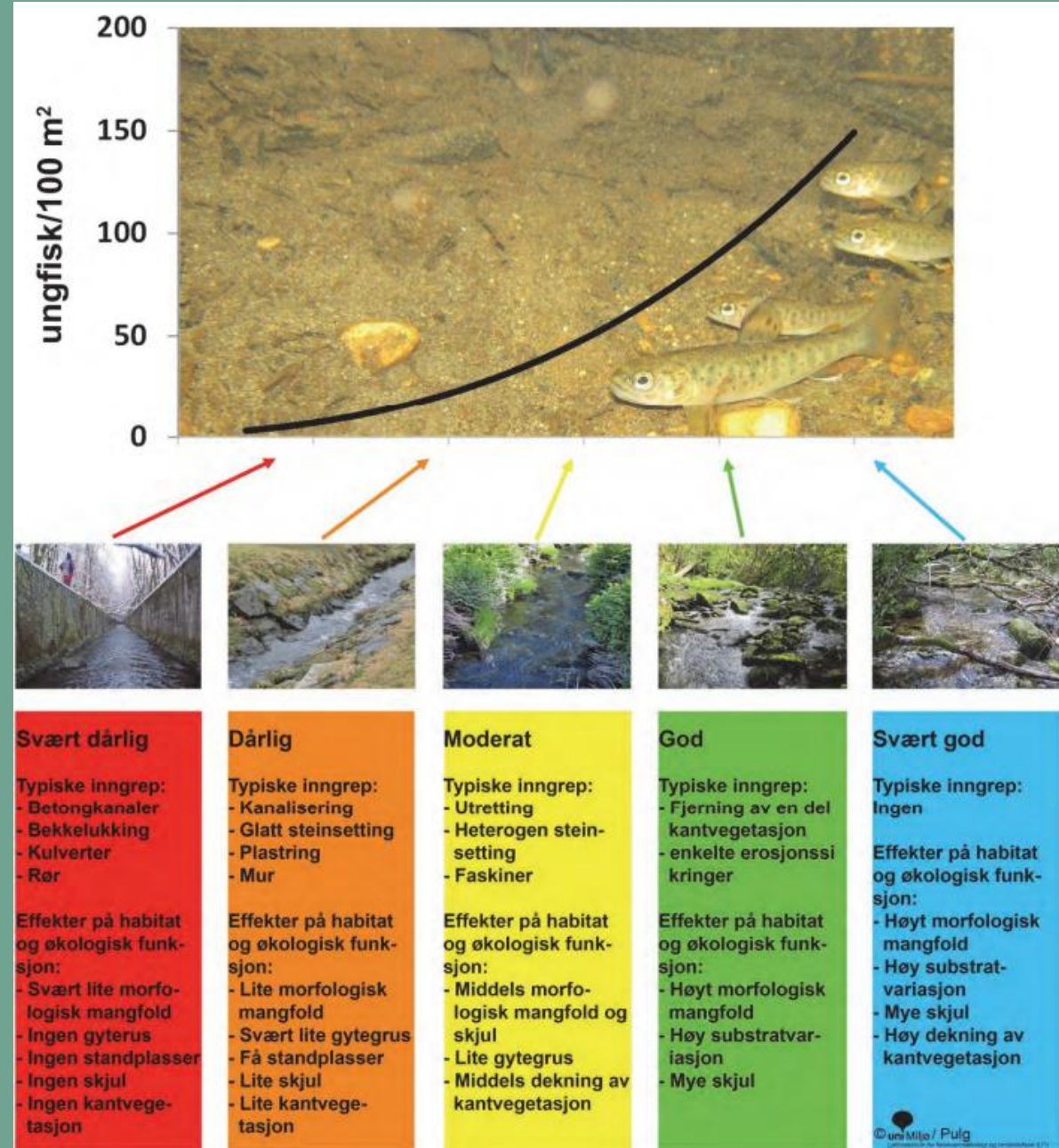
34 anadrome vassdrag
~900 bekker til sjø

Bakgrunn

Vassforskrifta har som generelt mål at alle vassførekomstar minst skal oppretthalde eller oppnå "god tilstand"

I regional vassforvaltningsplan er habitatforbetrande tiltak/ restaurering av vassdrag eit prioritert tiltaksområde

Ulla

Vår modell

1. Samarbeid og organisering
2. Etablering av grupper med engasjerte frivillige og ressurspersoner
3. Kartlegging og prioritering av tiltak (profesjonelle og frivillige)
4. Søknad og finansiering
5. Gjennomføring av tiltak
6. Dokumenter og rapporter, samt deling av kunnskap
7. Utviding av «prosjekteigarar»

Skipper Worse, Pensjonister

Geir Egil Grude, Figgjo Elveigarlag

Roy, Martin og Maya

Jakob , laksefisker

Bekkene Bruse cafe

2. Ressurspersoner/tiltaksgrupper

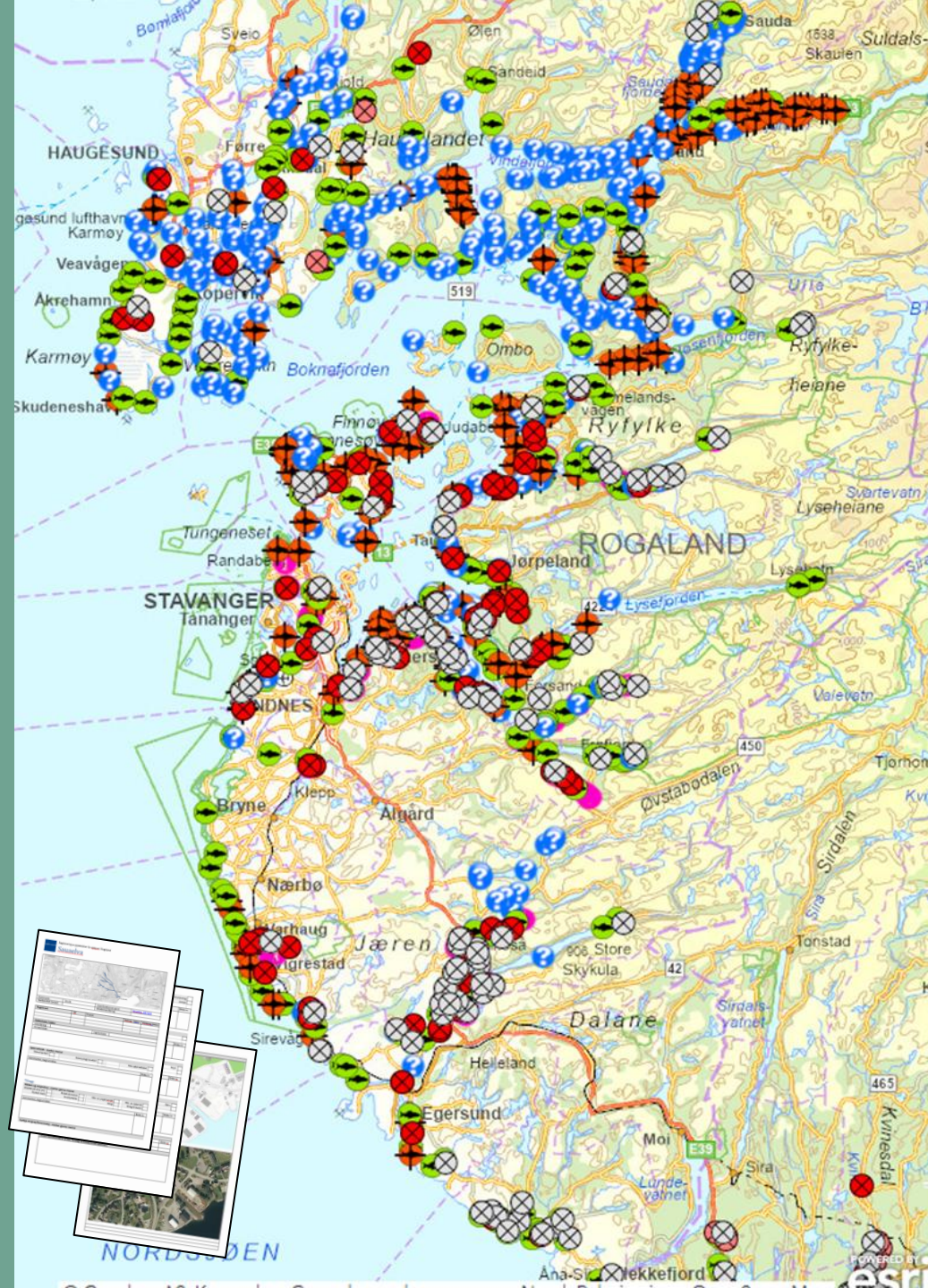
- [Sjørretprosjektet Rogaland](#)
- [Sjørretprosjektet Dalane](#)
- [Sjørretprosjektet Haugaland](#)
- [Sjørretprosjektet Karmøy](#)

Andor Hjellbakk

3 - Grovkartlegging

- Dugnadsbasert
 - ~ 300 bekker grovkartlagt
 - ~ 900 bekker til sjø i Rogaland

Legend

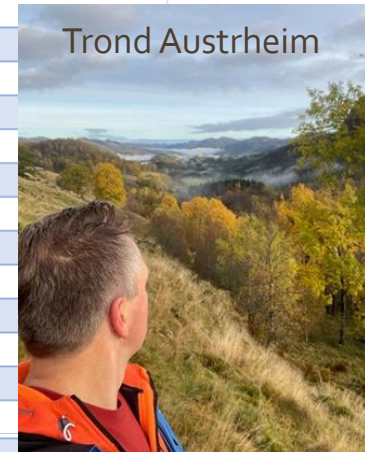
- Vandringshinder naturlig (Natural stream barrier) - ⊗
- Vandringshinder menneskeskapt (Man-made stream barrier) - ●
- Vandringshinder annet (Other stream barrier) - ⊗
- Bekketløp (Stream flow)
 - Dokumentert sjørretbekk (Documented sea-locked stream) - ●
 - Ikke sjørretbekk (Not sea-locked stream) - ●
 - Uavklart (Unclear) - ●
- Andre observasjoner (Other observations) - ●
- Bekkeforløp (Stream course)
 - I rør (In pipe) - —
 - Åpen (Open) - —
 - Bekk uten vurdering av medium (Stream without medium assessment) - —
- Status sjørret Møre og Romsdal (Status of sea-locked Møre and Romsdal)
 - Sikker (Secure) - ●
 - Usikker (Uncertain) - ●
 - Ingen (None) - ●
 - Tøpt bestand (Empty stock) - ●
 - Ikke kartlagt (Not mapped) - ●
- Sikker innlandsørret Møre og Romsdal (Secure inland-locked Møre and Romsdal) - ●
- Observasjoner Møre og Romsdal (Observations Møre and Romsdal)
 - Menneskeskapt vandringshinder (Man-made stream barrier) - ●
 - Naturlig vandringshinder (Natural stream barrier) - ⊗
 - Avrenning/punktutslipp (Runoff/point discharge) - ●
 - Enkeltstående vann (Single water body) - ●

Ildsjelen - Grovkartlegging sidebekkar I Bjerkreimsvassdraget (pågår)

- 79 km anadrom strekning (Lakseregisteret) + 41,2 km
- 31 anadrome bekker registrert
- Potensielt 7,6 km ny anadrom strekning registrert
- Kartlegges av konsulent i 2023-2024
- Anadrom lengde usikker i flere
- Minimum 15 gjenstående bekker for grovkartlegging

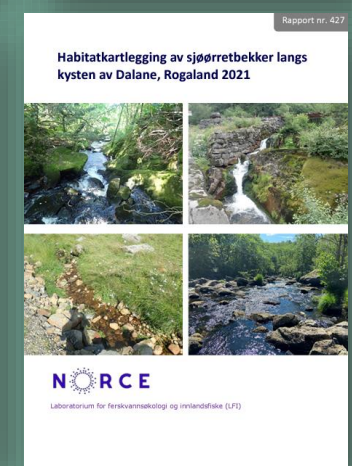
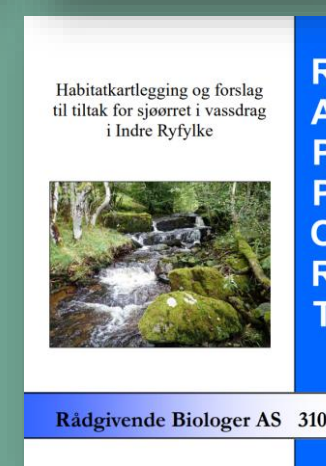
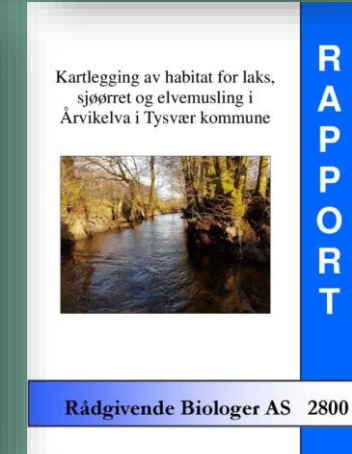
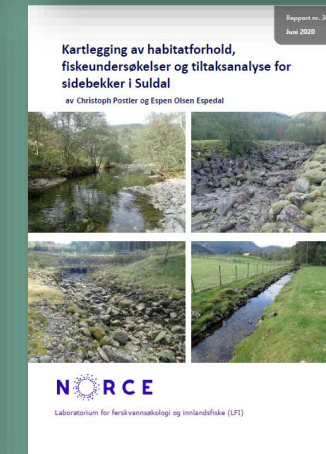
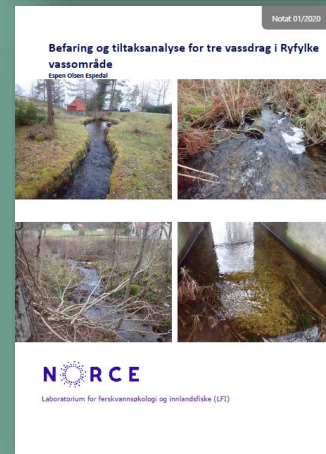
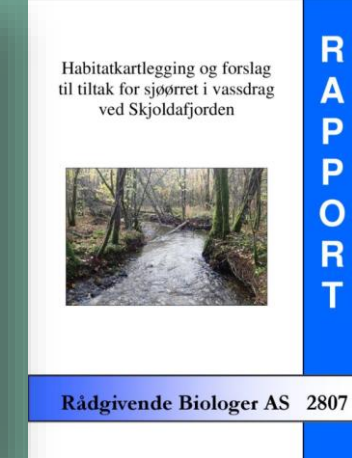
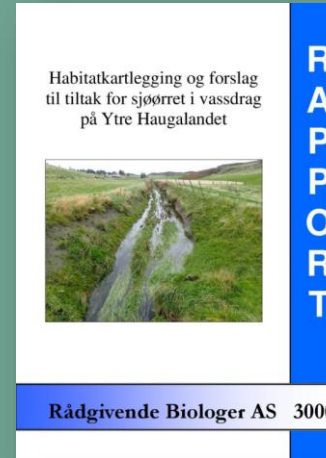

Rang	Navn (arbeidstittel der navn ikke er fastslått)	Anadrom Lengde [km]	Potensiell ekstra anadrom strekning [km]	Nedbørfelt [km ²]
1	Årdalsånå/Kvernabekken/Netland/Skulehusbekken	4,4		8,5
	Øygardsbekken, (Holmen)	0,5		2,5
	Kaldebekken, (Holmen)	2,9		2,4
	Hustoftbekken, (Hustoft)	1,0	1,0	1,7
	Verslandsbekken, (Apeland)	1,0	0,9	1,0
	Svelabekken, (Vikeså)	2,3		6,9
6	Litlå (Vikeså)	0,7		NA
	Storrsheiånå	0,7		NA
2	Lurabekken øvre (Berland)	2,6		3,6
2	Lurabekken nedre (Berland)	1,9		1,5
	Vikesdalbekken, (Vikesdal)	1,1		2,3
	Hegelstadånå (Hegelstad)	0,2	1,7	
3	Soksåna, Saglandsbekken, Rangåni (Soksemona)	3,5	0,8	14,3
	Bersebekken (Tvitjønn-Bersevann)	0,9		0,8
	Vinninglandbekken (Vinningland)	0,9		0,7
7	Kråbekken (nedre Vinningland)	0,9		1,2
	Gjedrembekken (Gjedrem)	0,7		NA
4	Liabekken (Fjermedal)	3,6		4,3
	Sauabekken (Eige)	0,4		4,2
	Urbekk (Eige)	0,3		3,1
	St.Olavsmyrbekken (Eige)	0,1		NA
	Kommunegrensebekken (Tengesdal)	0,4		24,1
5	Kvednabekken (Litla Eige)	0,8		3,9
	Fossånå, Eigesvatn	0,1	0,6	10,6
	Djupedalsbekken, Tengesdal	0,4		2,1
	Villsbekken (Eige)	1,4		1,8
Sum lengde grovkartlagt [km]		41,2	7,6	

3 - Fagleg kartlegging

- Dei med størst potensial/utfordringar
 - Habitat, ungfiskproduksjon, inngrep og påverknad, vandringshindre, forslag til tiltak
 - >300 bekkar kartlagt av konsulent
 - Finansiering: Fylkeskommune, Statsforvaltar, Miljødirektoratet, NVE, Kommunar, Regulanter
- **Norce**
 - **Rådgivende Biologer**
 - **Ecofact**
 - **Biota**
 - Sweco
 - NIVA/CBEC/Ecofact (Møllebekken, Roslandsåna)
 - Faun
 - Rambøll
 - Limnologene

4. Finansiering

Typisk prosjekt (Spleiselag):

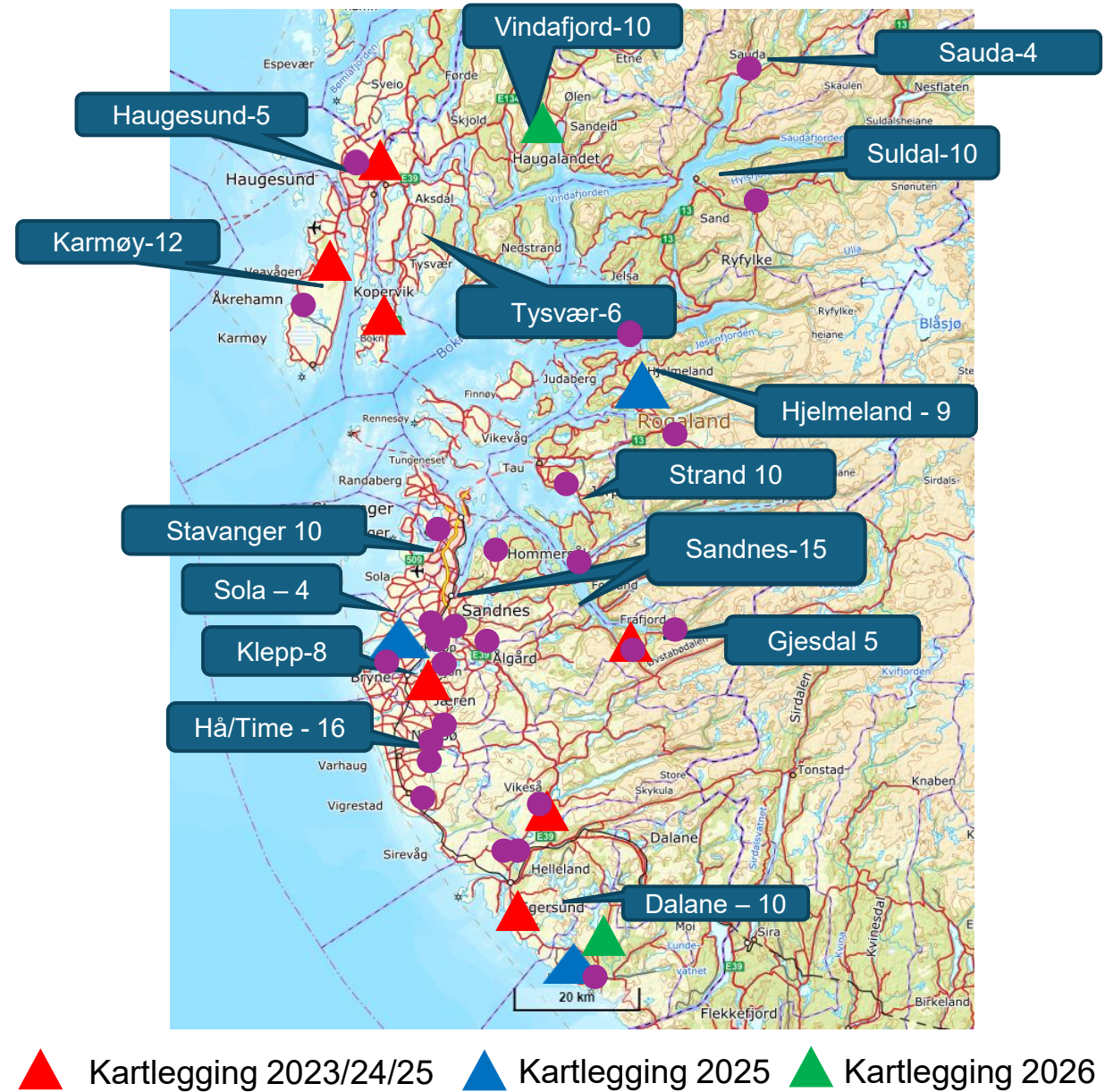
- Miljødirektoratet/NVE +/- 50 %
- Kommunale midler 30-100 %
- Fylkeskommunen 20-100 %
- Egne midler + Stor Dugnadsinnsats per prosjekt

- Miljødirektoratet - 15 Januar
 - Fysiske tiltak
 - Vindkraftmidler, Fiskefondsmidler
- Kommunale midler
- Fylkeskommunale midler – 2år
 - Prosjektstøtte - Spleiselag + Veg
- Statsforvalter
 - Sjøørretprosjekt per vannområde
 - Fremmede Arter
- NJFF Egne Midler + Massiv Dugnadsinnsats
- SMIL midler (prosjektbasert)
- Regulanter, Lyse/Hydro,Statkraft, Sira Kvina, Haugaland Kraft
- Bedrifter/eiendomsselskaper – Orstadbekken
- Statens vegvesen (E39)
- Donasjoner/Gaver
 - Redd Villaksen –Beltegående Dumper
 - Lyse – Grusutlegger
 - Reiersøl Planteskole 9000 trær
- Plastrydding
 - Ryfylke Friluftsråd/Hold Norge Rent
 - Handelens Miljøfond

5 - Tiltak

- Faktagrnnlaget – Kartlegging
 - > 300 bekker kartlagt av konsulent
 - ~300 bekker grovkartlagt av prosjektet
- I perioden 2019 - 2026
 - gjennomført tiltak i ~140 bekker
 - Starta opp tiltak i 43 bekkar i 2023
 - Tiltak planlagt i > 30 bekker i 2026
- Tiltak gjennomført over heile regionen
- Etablert grupper av frivillige og ressurspersoner

- [f Sjørretprosjektet Rogaland](#)
- [f Sjørretprosjektet Dalane](#)
- [f Sjørretprosjektet Haugaland](#)
- [f Sjørretprosjektet Karmøy](#)

Enkle og Store tiltak

- Fjerner finstoff, harver substratet
- Bygger/restaurere habitat
 - Etablerer Skjul
 - Tilfører gytegrus - gyteområder
 - Steinutlegg, røtter og steingrupper
 - Reetablerer Kantvegetasjon
- Fjerner permanente og temporære vandringshindre - Tenk konektivitet
- Slynger bekker
- Rydder søppel - Plast og fremmede arter

Tematiske prosjekt

- Aksjon Kantvegetasjon
- Fiskepassasje - Fleksiterskler

Rogaland vannregion
Vann fra fjell til fjord

Sjøørretprosjektet
Rogaland

Ersvikbekken, Fleksiterskler | 800 mm kulvert

5 - Aksjon Kantvegetasjon

Maya Runde, Roy Mæland og Martin Sør-Reime planter i Aarslandsåna (7,5 km lang)

Viktig gytebekk i Dirdalselva

Rogaland vannregion

Vann fra fjell til fjord

Fiskepassasje - Fleksitersklar

Montering av Fleksiterskler i Melsheibekken
35 trinn – 150m lang kulvert diameter 1400 mm

Installert i 9 bekker:

- Ersvikbekken
- Høilandsåna/Melshei
- Bekk i Sandvigå
- Odlandsbekken
- Tuåna
- Dalebekken
- Dubberselva
- Dokkolsbekken
- Riskaåna (pågår)

Thomas Ruud, Sweco

Ny fiskepassasje Melsheibekken – 150 m lang

Open naturleg bekk eller kulvert med naturleg elvebotn er beste løysing !!!

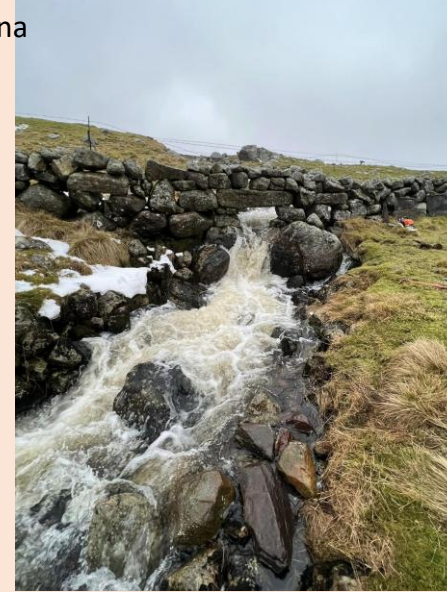
Fiskåna, RV13

5 – Fiskepassasje & Konnektivitet (trenger ikke koste så mye)

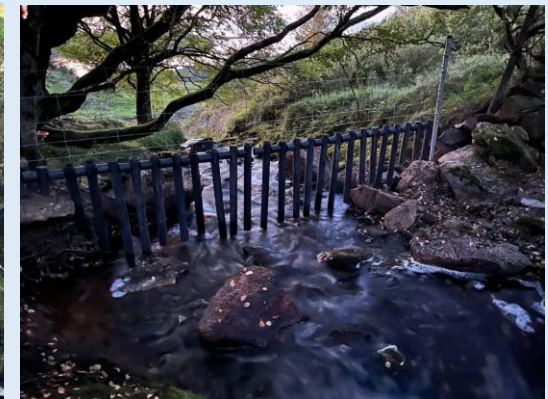
Foren, Årdalselva
1 km

Grastjørbekken 2 km, Uelandsåna

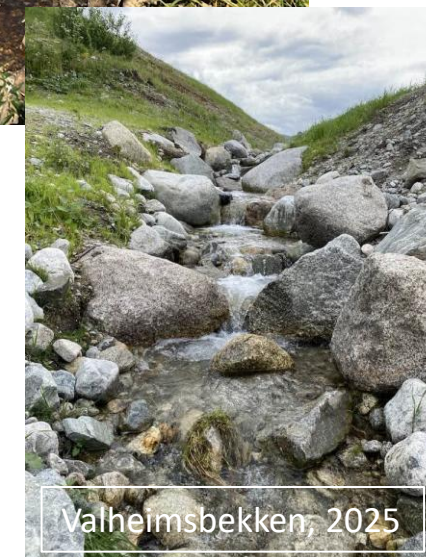
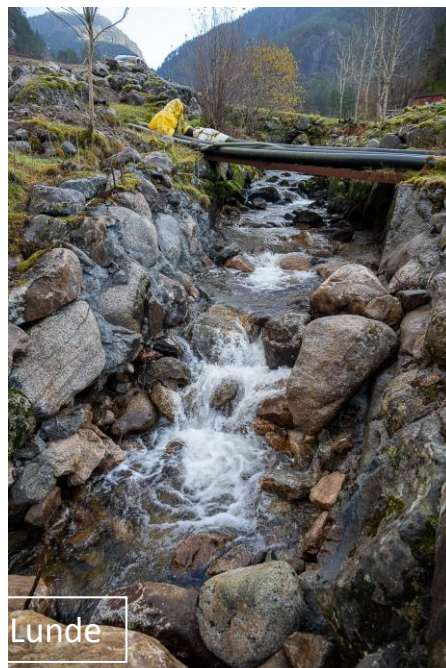
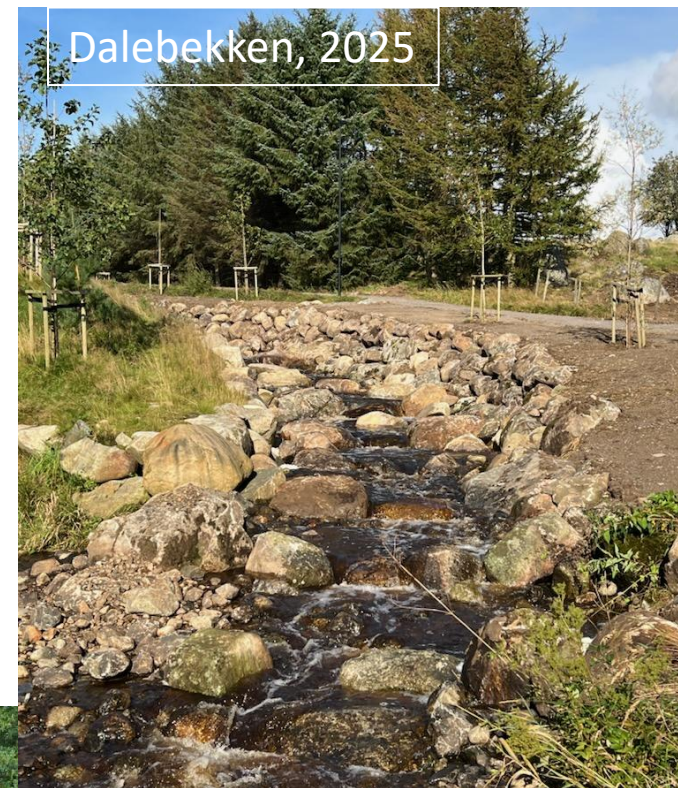
- Hogstfelt
- Ålekjerr
- Kulvert
- Gjerder
- Metallrist, plast ...

Sørbøbekken Rennesøy 2 km, gjerdeløsning montert i 5 bekker

Fiskepassasje – Utbedring av vandringshindre

- Kilabekken, Suldal kommune – 400 m ny anadrom strekning, Norce
 - Liabekken , Bjerkreimselva, 3 km ny anadrom strekning, 23 trinn, Norce
 - Dalebekken, Håelva, bekkelukning 2 km ny anadrom strekning, 13 trinn, Ecofact
 - Valheimsbekken, Årdalselva, bekkelukning, 500 m ny anadrom strekning, Norce
 - Kvernbecken, Figgjoelva ved Plogen, 300 m bekkelukning, Cowi
- **Totalt 11+ km på disse 8 prosjektene !**

Kvernbecken ,

Restaurert 4 km lang Sidebekk i Figgjoelva

Kvernbekken, Flomtilpasning og Kulverter

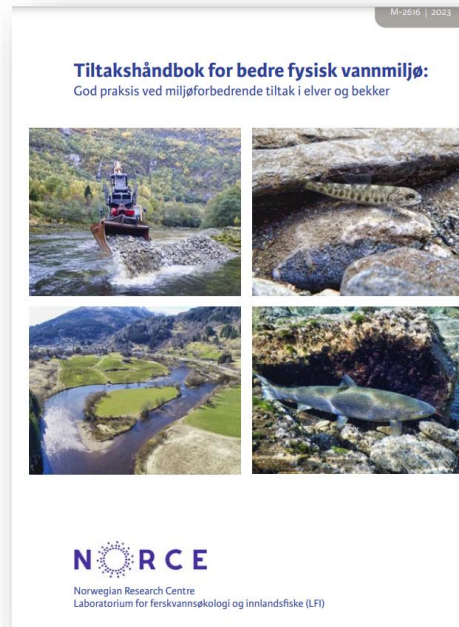
5 kulverter er utbedret - Klepp kommune – naturlig elvebunn i 3

6 - Formidling

Distriktsnyheter Rogaland – 6. november 2023 – NRK TV

- Formidling til politikere
- Konferanser og Seminar
- Veiledere
- Dele erfaringer med andre prosjekt
- Kompetanseheving - Opplæring
- Involver grunneier(e)
- Lær opp neste generasjon - Skolen
- Formidling til andre organisasjoner

7 - Utviding av prosjekteieransvaret

- Vei – Statens Vegvesen, Nye Veier
- Landbruk
- Vann og avløp - IVAR
- Bergverksdrift
- Eiendomsselskaper
- Settefiskanlegg
- Regulantar

Sept 24, Arbeidet pågår, Stor stein og trær kommer

E39 Hove- Oslø

- ♥ Vandringshindrene ved E39 i Høylandsåna ved Bjønnåsen er utbedret
- ♥ 2 kulverter er fjernet
- ♥ Kulvert # 3 med elvebunn
- ♥ +4,5 km anadrom strekning !

Ecofact – Habitatkartlegging Storåna 2022-2023

Med tiltaksplan

Ecofact rapport 858

Habitatkartlegging av Storånavassdraget

Del 1: med fokus på habitatflaskehals og ungfiskproduksjon

Ecofact rapport 858

Rune Søyland & Maya Stølen 2021

ISSN: 1891-5450
ISBN: 978-82-8262-857-0

www.ecofact.no

Ecofact rapport 858

Habitatkartlegging av Storånavassdraget

Del 2 tiltaksoversikt

Ecofact rapport 858

Rune Søyland & Maya Stølen 2021

ISSN: 1891-5450
ISBN: 978-82-8262-857-0

www.ecofact.no

Rogaland vannregion

Vann fra fjell til fjord

Restaureringstiltak i Storåna (2020-2026)

Urbant vassdrag i Sandnes

14 viktige tiltak gjennomført i perioden 2020-2026

1. Restaurert sideløp i Bruelandsparken (2021)
2. Etablert gyteområder utos Stokkelandsvannet (2020)
3. Etablert Fiskepassasje, gytekulper i Melsheibekken, Fleksiterskler, Sweco (2022)
4. Kleivane: Gytegrusutlegg, Plantet Kantvegetasjon, Ecofact (2022)
5. Skei : Harving, nye gyteområder og fjerning av finstoff (2021)
6. Ganddal : Etablering av skjul etablering av gyteeområder og harving (2023-2024)
7. Japansk Hagen/Kvelluren nytt elveløp, fjerning av mye finstoff, gyteområder (2023)
8. Uttak av fremmede arter: Gjedde (2022-2026) 6000 gjedder fisket ut
9. Statens Vegvesen utbedring av vandringshinder i Høylandsåna v. Bjønnåsen 2025
10. Massiv rydding av plast og søppel i vassdraget, 2021-2026
11. Brattebø restaurert langt parti i 2025, kantvegetasjon 2026/2026
12. Tjessembekken 2025/2026
13. Skei prosjektering 2026
14. Prestheibekken 2026/27

Samarbeid mellom Sandnes Kommune, Jæren Vannområde
Ecofact, Sjørretprosjektet Rogaland

Oppsummering

- Samarbeid er nøkkelen
- Systematisk tilnærming må til
- Sjørretprosjektet har gjennomført tiltak i ~140 bekker i perioden 2019-2026
- Utfordringene er store:
 - Inngrep pågår kontinuerlig
 - Vi ser økende mengde utslipp
 - **Kantvegetasjon**
 - **Barrierer/Vandringshindre**
 - Kanalisering
 - Mye fensediment
 - Store mengder plast/forsøpling

Hva må til for å få økt restaurering i vassdragene

1. Økt ramme på finansiering
2. Mindre byråkrati og administrasjon
3. Mer fokus på faktagrunnlaget og gjennomføring av tiltak
4. Tillit - gi rammer på 1-3 år for prosjekter
5. Flere sektorer må bidra mye tyngre
6. Utnytt den lokaløkologiske kompetansen (LØK) bedre

Det viktigste er å bevare

Rogaland vannregion

Vann fra fjell til fjord

An aerial photograph of a lush green valley. A stream flows through the center, bordered by a wooden fence. The surrounding hills are covered in vibrant green grass and vegetation. In the background, a small building and a road are visible on the right side.

Video - Sørbøbekken 2024

https://www.youtube.com/watch?v=pRLA_IGil4g&pp=ygUOVG9tIFJvYm_VydHNIbiA%3D